

УДК 821.161.2.09 Денисюк І.
DOI <https://doi.org/10.15407/nz2024.03.692>

ЛІТЕРАТУРНА РЕТРОСПЕКТИВА ІВАНА ДЕНИСЮКА: ДЕТЕКТИВНІ ПОШУКИ ЩОДЕННИКА САМОГУБЦЯ

Христина ОНІШЕЧКО

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0003-9770-6332>

аспірантка, Львівський національний університет
імені Івана Франка,
кафедра української літератури імені академіка Михайла Возняка,
вул. Університетська, 1, 79000, м. Львів, Україна,
e-mail: onishechkokhrystyna@gmail.com

Представлена історія та історіографія наукового детективу: пошуки щоденника вчителя с. Стрілки в Галичині п. Супруна, життєпис якого, ймовірно, став безпосереднім поштовхом до написання ліричної драми І. Франка «Зів'яле листя» (1896). Досліджено рецепцію передмов збірки, які були предметом неодноразових дискусій у літературознавчих колах. Охарактеризовані передумови виникнення декадансу та його найпомітніші ознаки на прикладі французьких та українських представників модерного напрямку, їхні головні ідеї. Мета дослідження полягає у тому, щоб оцінити літературознавче відкриття, яке здійснив Іван Денисюк завдяки своїй науковій ерудиції. Об'єктом дослідження є щоденник самогубця, а предметом — пошук та ґрунтовний аналіз зошита у науковій спадщині І. Денисюка, який заперечив містифікацію щоденника п. Супруна. Завдання статті — розглянути наукові розвідки львівського вченого про віднайденний «зшиток». Оскільки в літературознавстві досі не було висвітлено історії пошуку І. Денисюка щоденника самогубця, а також не проаналізовано на конкретних художніх творах стрижневі образи та події, які відображають реальні випадки з біографії Уляни Кравченко та зошита самовбивці, то актуальність статті цілком очевидна. Завдяки антиципації І. Денисюка наприкінці 80-х років ХХ століття було віднайдено «попаямлений зшиток» п. Супруна. Позаяк це свідчить про високий методологічний рівень І. Денисюка, здійснивши систематичний аналіз та тлумачення знайденого щоденника згідно з науковими стандартами. Такий аналітичний підхід підвищив авторитет вченого та сприяв науковому прогресу. Методологічну основу статті складають описовий, біографічний та герменевтичний методи.

Ключові слова: Іван Денисюк, Уляна Кравченко, декаданс, щоденник самогубця, збірка «Зів'яле листя», культ краси, песимізм, індивідуалізм.

Khrystyna ONISHECHKO

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0003-9770-6332>

Postgraduate Student,

Ivan Franko National University of Lviv,

Department of Ukrainian Literature named after academic

Mykhailo Vozniak,

1, Universytetska Str., 79000, Lviv, Ukraine,

e-mail: onishechkokhrystyna@gmail.com

A LITERARY RETROSPECTIVE OF IVAN DENYSIUK: DETECTIVE SEARCH FOR A SUICIDE DIARY

The article discusses in detail the history and historiography of the research aimed at discovering the diary of Mr. Suprun, a teacher from the village of Strilky in Galicia. The life story of this teacher and his tragic fate probably served as a direct stimulus for Ivan Franko to write his famous lyrical drama “The Faded Leaves” (1896). Particular attention is paid to the analysis of the reception of the prefaces of the collection, which have become the subject of lively debate in literary circles. In addition, the article describes the prerequisites for the emergence of decadence and its most prominent features on the example of representatives of the French and Ukrainian modern movement, examines their main ideas and features. This comprehensive approach allows us to better understand the cultural and historical context of the era, as well as to determine the impact of these phenomena on literary and cultural processes.

The purpose of the study is to evaluate the literary discovery made by Ivan Denysyuk thanks to his scientific erudition. The object of the study is the suicide diary, and the subject is the search and thorough analysis of the notebook in the scientific heritage of I. Denysyuk, who denied the mystification of Mr. Suprun's diary. The task of the article is to review the Lviv scholar's research on the found “scrapbook”. Since the history of I. Denysyuk's search for a suicide diary has not yet been covered in literary studies, nor has the key images and events that reflect real cases from the biography of Ulyana Kravchenko and the suicide notebook been analyzed in specific works of art, the relevance of the article is quite obvious.

Thanks to I. Denysyuk's anticipation, in the late 1980s, Mr. Suprun's “stained binder” was discovered. This testifies to the high methodological level of I. Denysyuk, who systematically analyzed and interpreted the found diary in accordance with scientific standards. I. Denysyuk's analytical approach was characterized by a deep focus on details and a deep understanding of the context, which contributed to the scientist's credibility in academic circles. In addition, this case demonstrates the importance of scientific research and the contribution of a scientist to scientific progress, as the discovery of Mr. Suprun's notebook has provided new perspectives for further research in the field of literary studies and history.

The methodological basis of the article is based on descriptive, biographical and hermeneutical methods.

Keywords: Ivan Denysyuk, Ulyana Kravchenko, decadence, suicide diary, collection “The Faded Leaves”, cult of beauty, pessimism, individualism.

Вступ. Наприкінці XIX — на початку XX століття відбулися різкі зміни філософсько-естетичної парадигми культурного, економічного та політичного розвитку. Під впливом ідеології А. Бергсона, Ф. Ніцше, А. Шопенгауера, З. Фрейда в літературі магистральним стає відображення місця людини у суспільстві. Хвиля кризового світосприйняття отримала назву «*декаданс*» (фр. *decadence* — занепад), яких характеризувався духовним зламом і розладом спільнот, песимістичністю настроїв, глибоким підтекстом символів, індивідуалізмом, культом краси, містицизмом тощо. Першими, хто зазнав впливу нової течії у літературі, стали майбутні світові класики: П. Адама, Ш. Бодлер, П. Бурже, П. Верлен, М. Метерлінк, А. Рембо, О. Вайлд та інші. Саме у їхніх творах відбулася помітна переорієнтація старих традицій — відчуження особистості, втрата віри у майбутнє, зосередження уваги на красі як «дорогоцінному благу, напою, що дарує свіжість і тепло, підтримує і тіло, і дух у природній гармонійній рівновазі» [1, с. 207].

Тенденції проявилися і в українській літературі, зокрема у 1896 році Іван Франко опублікував збірку «Зів'яле листя», що містить зразки інтимної поезії, написаної впродовж 1886—1896 років. Лірична драма складається з трьох «жмутків», у яких описано внутрішні переживання головного героя через нерозділене кохання та життєві негаразди. Свого часу М. Коцюбинський зауважив: «У Франка є прекрасна річ — лірична драма «Зів'яле листя». Се такі легкі, ніжні вірші, з такою широкою гамою чувства і розуміння душі людської, що, читаючи їх, не знаєш, кому оддати перевагу: чи поетові боротьби, чи поетові-лірикові, співцеві кохання і настроїв?» [2, с. 55]. У передмові до першого видання інтимної лірики, яке вийшло у 1896 році, автор розповідає про усамітненого чоловіка «слабкої волі та буйної фантазії», який вів «пом'ятий та поплямлений зшиток» [3, с. 3] таємничого життя, сповненого любовних розчарувань. Перечитавши записи у щоденнику, які вразили письменника, І. Франко відтворює у своїй книзі історію кохання самогубця, підтверджуючи справжнє існування зошита словами: «Вдумуючи ся в ситуацію, в духовний настрій автора дневника, я пробував передати ті місця віршованою мовою і пускаю їх отсе в світ» [3, с. 5].

Зрештою, песимістична тональність поезій викликала ряд дискусій, зокрема В. Цурат, який був

у дружніх стосунках з І. Франком та вважав його своїм наставником. Літературознавець часто його твори порівнював «з губкою, котра всякає в себе всі прояви сучасного життя...» [4, с. 173], а з часом окреслив вірші як зразки декадентизму: «...коли під декадентизмом будемо розуміти не ті оригінальні поетичні замаху, в котрих Макс Нордау бачить признаки смислових хоріб, але розумне і артистичним зміслом ведене змагане до витвору свіжих оригінальних помислів, образів, зворотів мови і форм» [4, с. 177]. Мимоволі критика В. Цурата вводить творчість І. Франка у мейнстрим загальноєвропейської літератури, позаяк декаданс був перехідним між реалізмом та модернізмом і базувався на ідеях самовираженості особистості. Влучно зауважив І. Денисюк: «Коли ж “Зів'яле листя” приписати до нових напрямків, то український модернізм стане не таким же слабким, як його дехто з дослідників малює» [5, с. 5].

Про це авторитетно сказав В. Корнійчук, який відзначив: «Василь Цурат першим звернув увагу на незвичний новаторський характер Франкової збірки, вперше розглядав її поезії в європейському контексті, сумніваючись, правда, чи «вздоровлять» вони хворе суспільство, чи виконають своє громадське призначення» [6, с. 79]. Цілком погоджується з цим поглядом і Т. Гундорова: «“Зів'яле листя” аналізує декаданс і водночас розгортає його в українській літературі. Недаремно за «Зів'ялим листям» з'являється «З теки самогубці» П. Карманського, де лірична сповідь так само прагне набути культурософського підтексту — самопізнання декадентської «душі», перейнятої амбівалентними, нігілістичними, еротично-метафізичними, апокаліптичними чуттями й настроями» [7, с. 243]. Оскільки дискусія в галицькому консервативному суспільстві набирала обертів, І. Франко через пів року відгукнувся В. Цурату поезією «Декадент», підкресливши: «В тім його мудруванні, що він випотрошив із себе по поводу моєї особи, маса дурниць і помилок, та ніяк не зберуся їх направляти, та й якось ніякого самому се чинити. А отсей один пункт я скристалізував у вірш, може, не дуже поетичний, та все ж таки, не зовсім дерев'яний. Нехай іде в люди» [8, с. 79—80]. Отож, через чотирнадцять років (1911 р.), коли виникла нагальна потреба перевидати збірку вдруге, І. Франко на тлі полеміки знову написав корот-

ку передмову, де вказав: «Не можу сказати, щоб тодішня літературна критика гаразд зрозуміла інтенції та характер моєї збірки» [9, с. 7], і згодом додав, що щоденника і самого самогубця не існувало, все це була лише літературна фікція, «називаючи водночас ці ліричні твори “найсуб’єктивнішими” з усіх, що з’явилися від часу автобіографічної поезії Шевченка, і при цьому “найбільш об’єктивними” у способі відтворення складних людських почуттів» [10, с. 32].

Відповідно публікація другої передмови до збірки «Зів’яле листя» стала своєрідним запереченням існування як самогубця, так і його щоденника. Однак завдяки упередженості І. Денисюка через пів століття було віднайдено зошит самовбивці в архіві Уляни Кравченко, що привело до спростування містифікації передмови І. Франка.

На загал тематика збірки та основа написання «Зів’ялого листя» І. Франка цікавила багатьох дослідників, зокрема Г. Костельника, М. Рудницького, В. Щурата, Л. Сеника, М. Кодака, Т. Кознарського, В. Корнійчука, Т. Гундорову, І. Денисюка, Л. Скупейка, Б. Тихолоза, Н. Тихолоз тощо.

Отже, метою статті є оцінка віднайденого щоденника, який став ціннісним матеріалом для аналізу львівського вченого. *Об’єктом* дослідження став щоденник самогубця, вчителя с. Стрілки, п. Супруна, а *предметом* — пошук та всебічне дослідження зошита у науковій спадщині І. Денисюка. *Завдання* статті полягає у розгляді наукових праць львівського вченого щодо знайденого «зошита». Оскільки в літературознавстві досі не було обґрунтовано розкрито історію пошуку І. Денисюка щоденника самогубця, а також не здійснено зіставлення віднайденого щоденника із творами Уляни Кравченко та Івана Франка, то *актуальність* статті цілком очевидна.

Основна частина. В українській літературі друга передмова І. Франка до збірки «Зів’яле листя» зробила своєрідний резонанс. Позаяк автор висловив протилежну думку відносно існування так званого джерела ідей, щоденника самогубця, щодо написання своєї ліричної. Та чи справді не існувало «безладно писаного дневника»? Як виявилось згодом, завдяки нарисові Уляни Кравченко «Перший рік практики. Шкільний рік 1881/82» з циклу «Спогади вчительки», зшиток був-таки. У своїх мемуарах молода вчителька описує не лише шкільне повсяк-

дення, але й своє особисте життя, зокрема заличання до неї двадцятирічного Супруна: «...молоде, безвусе, якесь таке незрозуміле. Блідий, неохайний, волосся довге. Чистий тобі середньовічний піт. Не мав могутнього торсу грецьких міфічних героїв, ні золотих аполонівських кучерів, ні вінця на голові...» [11, с. 33]. Вчитель шукав споріднену душу, яку бачив у Юлії Шнайдер, але письменниця не відповіла взаємністю, тому через втрату надії на щастя романтичний юнак безслідно зникає, залишивши щоденник з передсловом «Кілька хвиль з життя нещасливого, присвячені в честь вічної вірності моїй найдорожчій, котра своїм блиском затьмарила всі зорі на небозводі, сонце, чаром перевищила квіти й солов’їв» [11, с. 39]. До рук І. Франка зошит із описом безнадійного кохання потрапив лише два роки потому, доказом цього став його автограф, написаний ліворуч на аркуші «O miłości, lamiesz kosci, Niechci nikto Nieza zdrosici!»¹. Згодом науковці І. Денисюк і В. Корнійчук у статті «Невідомі матеріали до історії ліричної драми Івана Франка “Зів’яле листя”» стверджуватимуть, що автор ліричної драми дійсно читав зшиток, коли у 1883 році відвідав Уляну Кравченко: «До неї якось у бібрську школу завітав сам Іван Франко. Велетень української літератури прибув до початуючої поетеси, єдиний перший віршик якої він щойно надрукував у журналі. І коли вони разом видиралися на гору “по білих пролісках” (була рання весна), то мрійницю, яка витала в захмар’ї романтики, Каменяр учив описувати вид, який відкривався з вершини. Підносив свою вихованку до верховин духовності...» [12, с. 339].

Лейтмотив щоденника самогубці неодноразово використовує і Уляна Кравченко, зокрема у збірці «Мої цвіти» в поезіях у прозі, про які схвально відгукувався літературознавець І. Денисюк «ще один жанр у спадщині письменниці, який варто виокремити й пізнати ближче» [12, с. 339]. У творі «Dianthus diadematus» («Коронований гвоздик» 1930 р.) гордовитий Гвоздик, який був окрасою усього квітника, «...куди погляне, запалює огні кохання; і червоніє троянда, королева цвітів, і хилиться, блідне в омліній лелійка біла...» [13, с. 292], по-справжньому закохався у фею — прототип письменниці, яка настільки любила власну свободу, що одразу відмовила за-

¹ Серця страсті рвуть на часті. Хто завадить цій напасті!

лицяльнику: «Душею моєю не заволодієш, вільна вона, нічия... далека від пороху землі, від того, що ти любов'ю називаєш. Відчути в любові щастя безко-нечність не можу. Приваби кохання чужі мені. Душа моя може піднести твою душу в царство, звідкіль я родом, визволити тебе можу від пристрасти шалу. А коли про кохання говорити будеш, не побачиш мене більше» [13, с. 295].

Якщо апелювати до віршів «першого жмутку», то одразу можна побачити ліричну метаморфозу життєвого епізоду, адже головний герой збірки «мов заклинання, повторює “слова страшні” коханої, які врешті-решт приведуть його до життєвої катастрофи. Та поки він намагається подолати стан абсолютної безнадії, повернути віру не тільки собі, але й своїй Беатріче...» [14, с. 53]:

*Як ти могла сказати се так рівно,
Спокійно, твердо? Як не задрижав
Твій голос в горлі, серце в твоїй груді
Биттям тривожним не зглушило ті
лова страшні: «Не надійся нічого!»* [3, с. 19].

І. Денисюк у передмові до «Студій ліричної драми Івана Франка “Зів'яле листя”» А. Скоця зауважив, що юнак засліплений ідеалом жінки: «Це лицарське платонічне кохання, оспіване міннезінґерами, а також апострофами Данте до Беатріче. Орієнтальна поезія створила тип Меджуна, закоханого у своє любовне страждання до божевілля» [5, с. 7].

Не зумів Гвоздик, так як і п. Супрун, підкорити серце коханої — фея «стригнула по срібній від місячного сяйва стежині...». Далі сюжет твору відбувається за відомим сценарієм, де персонаж обирає свій шлях: «Бездушно впасти тобі до ніг це буде жертва гідна тебе. На неспокій мій, на жар, що палить мене, — сон вічний самотнім ліком. Краща драма, ніж ідилія біля срібної, плакучої верби» [13, с. 296].

Завершення любовної історії аналогічне і у Івана Франка — закоханий юнак схиляється до самовбивства, як єдиної розради у його життєвій трагедії:

*Я хтію життя кінць зробить,
Марну лушпину геть розбить,
Хотів зусиллям власних рук
Здобути вихід з страшних мук ...* [3, с. 84].

Ще одним перегуком історії про освідчення Супруна стало оповідання «Голос серця», опублікова-

не у 1923 році. Тут Ю. Шнайдер вдалося зобразити своє рутинне шкільне життя в образі молодої вчительки Соні: «Була се іще дуже молода дівчина-красуня. Около гарної голови хвилювалось буйне багате волосся, дрібнелице роз'яснювали очі, на гладкій чолі малювались благородність і розум» [13, с. 258]. Молодий вчитель Юстин палко закохується у свою колегу, мріє про спільне майбутнє: «Та поки що годі мені було й думати про здійснення тайного сердечного мого бажання. Подружжя маню зв'язане не тільки самим чуттям, але спільним інтересом... Я через весь сей рік, так любий нам, читав у очах ваших прихильність до себе... Що ж не промовиш ні словечка відради, надії, Соню... моя дорога Соню?... Чи ти не знала досі, що тебе люблю, чи, може, мене не любиш?...» [13, с. 60]. Та коли відбулося переобрання директора школи, і постав вибір між Юстином та «учителем з Стрийського округу», який вчив Соню шкільною грамоти, то головна героїня відмовляється від власного щастя й добробуту з коханим, і все-таки віддає свій голос останньому. Тому що жив цей бідний чоловік у гірському селі і не міг час від часу прогудувати дітей, оскільки постійно був у пошуках роботи. Натомість Юстин, вірила вона, неодмінно «скорше дістане де-небудь добру посаду, а сей старий враз із сім'єю до смерті скитатися міг по різних голодівках» [13, с. 262].

Отож в українському літературознавстві утвердилася думка пізнього Франка про те, що щоденник і сам самогубця не існували. Але львівські науковці І. Денисюк і В. Корнійчук провели детективні розшуки таємничого «дневника», і в 1990 році опублікували спільну статтю «Невідомі матеріали до історії ліричної драми Івана Франка “Зів'яле листя” та заперечили: «знайдено щоденник самогубця, про який ідеться в передмові Івана Франка» [15, с. 265]. У своїй публікації дослідники констатують, що підставою для пошуків власне і став нарис Уляни Кравченко «Перший рік практики. Шкільний рік 1881/2», який перечитав у тодішньому кабінеті франкознавства Іван Денисюк. Звернув увагу на те, що вчителька в епілозі до книги зазначила: «Два роки пізніше, коли бував у мене Франко, з моїми рукописами забрав і той зшиток пана Супруна» [13, с. 374]. На превеликий подив ніхто з франкознавців не взявся досліджувати існування щоденника, можливо «діяла магія «касаційної» авторської передмови, яка ка-

тегорично заперечувала існування прототипа ліричного героя “Зів’ялого листя” — не-Франка» [15, с. 266]. Лише дехто намагався підкреслити: існування двійника автора (Д. Павличко), брак еротизму (Г. Костельник), перевагу книжних імпульсів над життєвими (М. Рудницький) [15, с. 267], — відзначили дослідники.

Тобто, фактом стало те, що після розриву з Іваном Франком, Юлія Шнайдер, перечитавши зошит самовбивці, усе ж зберегла його між своїми паперами. Тому гіпотетично з’явилась можливість знайти зшиток серед архіву вчительки. Пошуки розпочали з Інституту літератури та звернулись до Р. Піхманця, який у фонді знайшов потрібний рукопис: «З малою надією та великою долею скепсису звернулися ми до архіву письменниці, який із Перемишля примандрував до Києва. І яке ж приємне зачарування! Щоденник зберігся, і його сучасна прописка: Рукописний відділ Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка АН УРСР. Фонд 132. № 208» [16, с. 128].

Таким чином, літературознавчий детектив продовжився і науковцям вдалося простежити відгомін щоденника у збірці «Зів’яле листя»: «На рівні концепції книги (діалектика буття і смерті, їх взаємопереходи), на рівні жанрово-композиційної структури (“Зів’яле листя” можна назвати теж лірико-трагічним щоденником. Відбулася також певна трансформація образів і мотивів (стеження за таємницею обличчя коханої, благання єдиного слівця надії, почуття вини самогубця перед матір’ю тощо)» [12, с. 267]. За підрахунками І. Денисюка і В. Корнійчука аж 34 вірші із 61 перегукуються із мотивами щоденника, проте це зовсім не вплинуло на унікальність Франкової збірки, яка «на зоряному небі української літератури вже 110 років світиться дивними вогнями, як своєрідний мало пізнаний об’єкт» [5, с. 5]. Над перекладом прозової частини щоденника з польської на українську мову працювали І. Денисюк та В. Корнійчук, а майстерно перекласти поезії вдалося Т. Кознарському.

На цьому вивчення Супрунового зошита не припинилося. У серпні 1990 року в журналі «Дзвін» № 8 вчені знову видають статтю «Подвійне коло таємниць. Нові матеріали до історії “Зів’ялого листя”», де намагаються схарактеризувати головного героя щоденника з психологічної точки зору. Літературознавці стверджують: «Від першої до останньої

сторінки автор запрограмований на самогубство, і цей мотив переривається лише інколи жалем за цим світом, за весною життя. Перед нами ніби кардіограма болісних переживань, страждань безнадійного закоханого юнака, людини гіперболізованих пристрастей» [16, с. 130]. Причиною усіх нещасть молодика стало раннє відчуження від сім’ї, смерть найкращого товариша. Протягом чотирьох років він «шукав розради в праці, власними зусиллями здобув посаду, став мізантропом, почав боятися людей, відрікся від світу з його радощами буття» [17, с. 273]. Єдиною рятівною втіхою і надією на щасливе майбутнє стає Юлія Шнайдер, але і та не виправдала сподівань до нестями закоханого Супруна, що і спричинило психологічну травму, яка і призвела до самогубства.

Предметом дослідження стала також і генеза збірки «Зів’яле листя» — науковці прийшли до висновку, що сліди щоденника помітні і на рівні жанру та композиції, бо ще від початку «чорне пасмо смерті зарисовується злегка, неначе симптом якоїсь хвороби, потім нібито зникає, але знову з’являється з більшою інтенсивністю...» [16, с. 130]. І. Денисюк і В. Корнійчук відзначили, що у ліричній драмі є і авторський елемент — взаємини Івана Франка з Ольгою Рошкевич, Йосифою Дзвонковською, Целіною Журовською-Зигмунтовською, проте його особисті перипетії не були такими фатальними. Відповідно, пишуть вони, що «трагізм «Зів’ялого листя» із самовбивчим фіналом, запрограмований великою мірою саме щоденником Супруна, хоч це зовсім не унеможливає того, що Франко подав «і свій голос до спілки» з власними автентичними болями...» [16, с. 131]. Про це згадує В. Корнійчук окремо. У праці «Полумінне письмо на білих картах ліричної драми...» (відгомін “дзвоника” самогубця в житті й творчості Уляни Кравченко та Івана Франка» звертає увагу на присутність елементів з особистого життя письменника у ліричній драмі: «на фактичну матрицю щоденника самогубця Іван Франко накладав оригінальні “узори”, сублімувавши в поетичну тканину збірки власний “чуття скарб багатий”» [17, с. 278]. Б. Тихолоз також відзначає про Франковий індивідуалізм, який виражений власним філософським осмисленням внутрішніх переживань, коли головний персонаж «розмірковує, медитує над власними почуттями і життєвими явищами, що їх породили, незрідка

намагаючись виявити загальні властивості та закономірності буття» [18, с. 16].

Але ж чому в другій передмові до ліричної драми автор заперечував існування «поплямленого зшитка»? Тонко відзначив Іван Денисюк, у той час фіктивні передмови користувалися великою популярністю. Зокрема це можна простежити у Петра Карманського («З теки самовбивці») та Агатангела Кримського («Пальмове гілля»), які стали заперечувати автобіографізм у своїх творах. Однак такий напрям не сприйняв Іван Франко, бо вважав, що поезія повинна містити лише «дійсне чуття». Та, незважаючи на запозичення з чужого життя, це «не тільки не принижує Франка, як і Шекспіра, котрий послуговувався відомими вже сюжетами, а лише демонструє ступінь його талановитості й майстерності» [16, с. 132].

Висновки. Отже, творчість Івана Франка перебуває у безперервному науковому аналізі. Заразом, це приводить до виявлення та пояснення нових аспектів творчого доробку письменника. Збірка «Зів'яле листя» ціннісна не лише своїм вмістом, але й передісторією написання, яка має важливе значення для контекстуалізації видання. Взаємини Уляни Кравченко та Івана Франка спровокували ідеї для їхнього творчого процесу. Зрештою, реальні факти з життя Юлії Шнайдер стали своєрідними прототипами не лише у власній прозі, а й у поезії І. Денисюка. Усе це привело до глибокого аналізу згаданої збірки. Водночас в історії української літератури цікавим було не лише спростування містифікації щоденника Супруна, але не менш захопливими стали детективні пошуки зшитка. Викриття «подвійного кола таємниць», аналіз та переклад зошита самогубця свідчить про літературний інтелект львівського вченого, Івана Денисюка. Заразом методологія його наукового дослідження залишається еталонною для наступників.

1. Бодлер Ш., Беньямін В. *Паризький сплін. Есе*. Київ: КомуБук, 2017. 368 с.
2. Коцюбинський М. *Твори*: в 7 т. Київ: Наукова думка, 1975. Т. 4. 387 с.
3. Франко І. *Зів'яле листе. Лірична драма*. Львів: Накладом автора, з друкарні Інст. Ставропільського, 1896. 112 с.
4. Щурат В. Др. Іван Франко. *Франкознавчі студії*. Дрогобич: Вимір, 2001. Вип. 1. 256 с.
5. Денисюк І. Медитації на розпутьях велелюдних «Зів'ялого листя». *Студії ліричної драми Івана Франка «Зів'яле листя»*. Львів: Видавничий центр Львівсько-

- го національного університету імені Івана Франка, 2007. С. 5—8.
6. Корнійчук В. «Який я декадент? (Василь Щурат і поезія «Зів'ялого листя»)». *«Мов органи у величному храмі...»: Контексти й інтертексти Івана Франка (порівняльні студії)*. Львів: Видавництво Львівського національного університету імені Івана Франка, 2007. Вип. 8. 304 с.
7. Гундорова Т. Літературність і поетичний гносис («Зів'яле листя» Івана Франка). *Іван Франко. Зів'яле листя: тексти, матеріали, дослідження*. Львів, 2007. С. 223—245
8. Франко І. Лист до Василя Лукича. *Зібрання творів: у 50 т.* Київ: Наукова думка, 1976—1986. Т. 50. 703 с.
9. Франко І. *Зів'яле листя: Лірична драма*. Київ: З друкарні НТШ, 1922. Вид. 3. 74 с.
10. Скупейко Л. «Нерівномірне темпо й повна випадковість» (з історії франкознавства 1880—1940 рр.). *Слово і час*. 2015. № 12. С. 29—41.
11. Кравченко У. *Спогади учительки*. Коломия: Накладом «Заг. Книгозбірні», 1936. 314 с.
12. Денисюк І. *Літературознавчі та фольклористичні праці: у 3 т., 4 кн.* Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2005. Т. 1. Кн. 1. 432 с.
13. Кравченко У. *Вибрані твори*. Київ: Держлітвидав УРСР, 1958. 498 с.
14. Корнійчук В. Жанрова мозаїка «Зів'ялого листя». *Українське літературознавство: Зб. наук. пр.* Львів, 2006. Вип. 68. С. 51—63.
15. Денисюк І., Корнійчук В. Невідомі матеріали до історії ліричної драми Івана Франка «Зів'яле листя». *Записки НТШ. Праці філологічної секції*. Львів, 1990. Т. 221. С. 265—282
16. Денисюк І., Корнійчук В. Подвійне коло таємниць. Нові матеріали до історії «Зів'ялого листя». *Дзвін*. 1990. № 8. С. 126—133
17. Корнійчук В. «Полумінне письмо на білих картах ліричної драми...» (відгомін «дневника» самогубця в житті й творчості Уляни Кравченко та Івана Франка). *Київські полоністичні студії. Том XXIX: Іван Франко і польська культура*. Київ: Університет «Україна», 2017. С. 270—279
18. Тихолоз Б. *Ерос versus Танатос (філософський код «Зів'ялого листя»)*. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2004. 89 с.

REFERENCES

- Baudelaire, S., & Benjamin, V. (2017). *The Parisian split. Essay*. Kyiv: Komubuk [in Ukrainian].
- Kotsiubynskyi, M. (1975). *Works: in 7 vol. (Vol. 4)*. Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
- Franko, I. (1896). *The withered leaf. A lyrical drama*. Lviv: Printed by the author, from the printing house of the Institute Stavropigiiskyi [in Ukrainian].

- Shchurat, V. (2001). Dr. Ivan Franko. *Franko studies* (Issue 1). Drohobych: Vymir [in Ukrainian].
- Denysiuk, I. (2007). Meditations on the crossroads of the crowded «Faded Leaves». *Studies of Ivan Franko's lyrical drama «Faded Leaves»*. Lviv: Ivan Franko National University of Lviv Publishing Centre [in Ukrainian].
- Korniychuk, V. (2007). «What kind of a decadent am I? (Vasyl Shchurat and the poetry of «Faded Leaves»)». «Like organs in a majestic temple...»: *Contexts and Intertexts of Ivan Franko (comparative studies)* (Issue 8). Lviv: Ivan Franko National University of Lviv Publishing house [in Ukrainian].
- Gundorova, T. (2007). Literariness and poetic gnosis (Ivan Franko's «Faded Leaves»). *Ivan Franko. Faded Leaves: Texts, Materials, Studies*. Lviv [in Ukrainian].
- Franko, I. (1976—1986). Letter to Vasyl Lukych. *Collected works: in 50 vol.* (Vol. 50). Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
- Franko, I. (1922). *Faded leaves: A lyrical drama*. Kyiv: From the printing house of the NTSh [in Ukrainian].
- Skupeiko, L. (2015). «Uneven Tempo and Complete Randomness» (from the History of French Studies 1880—1940). *Word and Time*, 12, 29—41 [in Ukrainian].
- Kravchenko, U. (1936). *Memoirs of a teacher*. Kolomyia: Published by Zag. Book Collection [in Ukrainian].
- Denysiuk, I. (2005). *Literary and folklore works: in 3 vol., 4 books* (Vol. 1, book 2). Lviv: Ivan Franko National University of Lviv [in Ukrainian].
- Kravchenko, U. (1958). *Selected works*. Kyiv: Goslitvydav USSR [in Ukrainian].
- Korniychuk, V. (2006). Genre mosaic of «Faded Leaves». *Ukrainian Literature Studies: Collection of scientific papers* (Issue 68, pp. 51—63). Lviv [in Ukrainian].
- Denysiuk, I., & Korniychuk, V. (1990). Unknown materials to the history of Ivan Franko's lyrical drama «Faded Leaves». *Notes of the NTSh. Works of the philological section* (Vol. 221). Lviv [in Ukrainian].
- Denysiuk, I., & Korniychuk, V. (1990). Double Circle of Secrets. New materials to the history of the «Faded Leaves». *Dzvin*, 8, 126—133 [in Ukrainian].
- Korniychuk, V. (2017). «Half-light writing on white cards of lyrical drama... » (echo of the suicide diary in the life and work of Ulyana Kravchenko and Ivan Franko). *Kyiv Polonist Studies: Ivan Franko and Polish Culture* (Vol. XXIX, pp. 270—279). Kyiv: University of Ukraine [in Ukrainian].
- Тыкхолуз, В. (2004). *Eros versus Thanatos (the philosophical code of The Withered Leaves)*. Lviv: Ivan Franko National University of Lviv Publishing Centre [in Ukrainian].